

գրօբեն արգելու ընդունուած քաղաքացիական սրեկին առ պայման ըսկիք ։ Հատ լաւ բառ է՝ «մարտենիկ» (Ա.) մօրմէն բաժնուելու զդի մազող (աղայ), սակայն պէտք է որ «մարտենիկ», առղաքքացինք զայն: «Մարդկորու», ըստիր է (Ե.), «ծայրը կորսուած», (թել ըլլայ թէ գործ թէ հօսք կամ հաշել, առ ինձուու) սակայն պէտք է ուղղել և ըսել «ծայրկորու», որուն նման է «տարկորու» (Ե.), որ տարագործեան մէջ կորսուած, որ անցաւ եղող պանդիմի իր նշանակէն: Կարելի է «ծայրկորու» ։ «տարկորու», ուղղագրել, ինչպէս ունիք «աղօտուրու» (Ա.): Սակայն չեմ փարծեր թէ հարկ է, զի «կորու» ալ կրնայ «կոնչեմ», ի րամատը համարուիլ, ինչպէս «կորոյ», ը, քանի որ բուն արմատը «կոր», իւ: «Հարմագրուը պէտք է ուղղագրել» «հարմագրոյ», «երկրմարը» «երկրմայր», «սանրմարը» «սանմամարը», «թիմամարը» «թիմալիր» «ընտալը» (խօսիլ, զառանցել Ա.): «Ընդայլ» «հաւկորնը» «հաւկոյր»:

“**Տաշումքերը**՝ կ’ դղղագրենք “տաշումքերը” զի չենք կրնար մի տեղ և յօդակապ ընդունիլ սակայն նոյնութեամբ առնելու ներք “գիշերփախ”, և “կերկովն”, “մաղկարօտն”, “չարիափանն”, եւ այլն, եւ չփորձել յօդակապն յաւելուզ եւ ըսել “գիշերփախն”, և “կերկովնն”, “մաղկարօտնն”, եւ այլն զի լեզունքն մէջ հարցադրիչ օրենք մը չեայ ոյժակապը ամեն գէաքի մէջ քննելու դրաբարն ալ կը վայելէ այդ ազատութենք, զի կ’ըսէ “հրեհեհն”, “հըրծիդիդն”, “հրգողն”, “ինունդ”, ինչպէս նաև “հրուրուղին”, “հրաբաժնն”, “բանքաղաղն”, եւ “բաներերն”, “աստուածանապաշտն”, եւ աստուածապաշտութիւնն “նշն ազատութենք կը վայելէ” գաւառականն եւո, զի ունի “մարդուցուղու”. “մարդամօտն”, “մատմնղըրն”, ինտամղիկն, ինչպէս նաև “Կերպնգրդիդն”, “ասղճեծն”, “մատնունչն”, “գաւառացիին ասոնք բնական կը հնանեն եւ աւ հանջը կը գայթթակիլ երբ “մաղկարօտնի տեղ կը կարդայ “մաղկարօտնն”, օրինակիմ, զըրշափ բառն նշանակութիւնը պարզ կը մնայ եւ արտասանութիւնը հեշտ յօդակապը յապաւող գաւառականներն ընդունելու են ինչպէս որ են:

Ազատութեան օրինակուս հմանեցն տես-  
նել եւ ըստ այնմ վարովի պէսք է ։ Ինչպէս  
արդէն գրաւեցի, օրինակուր սահմանը կ'անցնի  
գաւառուականը երբ «», յօդակապի տեղ է կը  
դնէ. Նշյապէս անիրաւ և երբ արմատի մը նման  
ձայնաւորներուն երկուքն ալ կը սղէ, թէպէտ  
թոյլ կը բանք երբ զմին միտք ողէ։ Յափիթը

Գելու լ կը ընդունինք, բայց “շուրջիւ, զ տոհիպուած  
ենք ու զղագրել գեթ “շուրջիւ, ի, եթէ ոչ “շու-  
րջիւ, ի:

Բարբառի մը քննութեանը մէջ ի Հարկէ  
բոլոր տարրերը իրենց գտառական ձեւով մէջ  
կը բերուն, առանց սրբագրման. սակայն մօր  
այս բարբառի՝ “բառարանին”, մէջ պիտի դրուին՝  
ի փակածին սրբագրեալ ձեւերն եւս պին բա-  
ռերուն որոնք սրբագրման կարօտ են արդի  
Հայերէնին մէջ գրծածուելու համար:

ՄԱՍԻՆ ՀԱՅՈՒԹ

31

1. Հայ. մը-ովն ըստ իս բարդութիւն ՄՇէ,  
ուր Կապող շնոր էր առ և առանձիւ, հման, նաեւ  
փայտութէ: Հայ. փայտութէ մը-ովն ժողովրդայնն  
եւերք են բարար փայտութէ իւ Պրա-  
նարի տեղ: Առաջին մասը մը-ովնի Կիլ(?) էն  
գալուզ. փօխ առանձած յուն. միքրօն է (առ  
միքրօն Փայրը), հման. Հայ. վակ յուն. ունաշ-  
էն, ո նշանավն ին յուն. բարար չափի, որ հաս  
ու մասն մեռացնածն կառաւ է:

ալ սրբակ զերաբժնական կորուսն է:

2. Հայ. րեվի բառը կապ ունի ըստ իս քեզնին  
և բերելու մեջ հետո Հայ. րեվի կը պատկանին  
բերելու (-ոյ) և բերելունի (-աոյ), ուր մի հնդեւր.  
\*Կայօս էր, իսկ ենթ Քերակի տեղն է:

3. Φριστονιλούζ, οπρ λωσ. *sorex* ♀. Spitzmaus έ, ιαρεβέζ έ ρωσικό, οπρ ζωγ. ανθρ. γραμμ. άντις "Spitze"-ένιο φρησι μποντοταδέ έ:

Այս բարձր ու մի մեջ պահպանով է, բարդութիւն ոչ ճշգրիտ եւ հարց բառերու, հման առ վել մինչ եւ վել եւ մաս ։ մեղյէ „պիգին”, եւ meny „ուու”, meny-էսկէս „պուպտա”, խոր մեջ ու donnola „պիգին” կայ դոմա „պիկին”, ի մօտ եւ այլու։

4. స్ఫుర్తింశు - శ్వాసః. ఏకఫల్గు (bikha) "అపిత్రిషు"

ա-նեն է, հմտն. մադ. ձիկ, ցոյ տիկին, կազ. Եցած «Տարսու» մադ. Եցած «Որբորդ» և Ցարական կայու, որ կազ. ենթած «Երիսաւարդ իր. Խոյ», նույն ենթած «Պառա. Եցած պառա» մադ. Այս ժամանակ առ այս ժամանակ մադ. Եցած «Տարսու» մադ. Եցած «Որբորդ» և Ցարական կայու, որ կազ. ենթած «Երիսաւարդ իր. Խոյ», նույն ենթած «Պառա. Եցած պառա» մադ.

5. ζωή. ἡγού. (-ν) ἣρι ρωγματάρι Bugge IF.  
1, 442 αὐτοῦ της μητρὸς άνιλα, μετά Liden Arm.  
Stud. 49 39, δικαιό. Οι του πατέρα ρωγματάρι Bugge-  
ρι.

Պարծիքը, Տայնիերը համեմատ բաւերով ուշ  
լորդին տարգեր ըլլալով, Ըստ իս հոյս \*Խօզ\*ի  
տեղին է Կանեքը, \*Առ-լո-օ-ս առ յուն. Անրա  
\*շունչ\* (Ա)րմ շնչեմ, մանաւանդ զար,  
Եղչելա՝ Windstoss եւայն, Walde 56 s. v.  
արց ա նաև վերը օթուել ։ \*Օթուել-էն:

6. Հայութ (-ո) բառ Pedersen-ի KZ. 39,  
380 (§ 28) լսու. *curtus*-ի հետ կապվելու չէ,  
այս հետ և կազմ ըլլորդի. Գույց *\*կուրտ* \**կուրտ*-ի  
հետ մի եւ ոյն է այլափես, որ *\*կուրտ*-ին *\*կուրտ*,  
ու այլու ինք եղաւ:

82.

1. Հայ. ցրեան բառնի արմ.-ի ըստ իւ ց-ի  
մէջ վկասութեան է, հօման. միք. ցհաօս “կուռեան”  
լիւստ. ցօտե “Տաշկերպթ, խնդրութ” արմ. ցհէ-էն,  
Հայ. ցր-եան >ցիօր-օան > կիօր-օան-էն (-եռ-  
ով) կը գտնէ իրեն բացառութիւնը:

2. Հայության ժողովրդական ձեռն է  
\*պաշտոնի տեղ ուղղվ. ինչպէս իտ. salatu "աղ-  
ցան, ալ "աղջեալ, կը նշանակէ առ լատ. sal  
"առ" և

Ա. Հայ. Երէ (-ոյ) Հնդեւու. "ērkos" (Հման. սկ. arkā 'երդ')-ի ձա՞ն Երէս 'erke-ye-mi-ku t, սկ. \*շեն Երդ-էն բայ Մ'ըրած է: Հնդեւու. sk(h)-ին առջեւ (Հման. Է-ը պրշշէն յըք-բ առջ է-ն առինք Երդին ձել, և ըստ ըստ Meillet-ի (Dial. indoئur. 100) skhie-էն եկած ըլլազվ, Երդը էրկի-skhy(e) Հնդեւու. ձերին կը համապատաս- խանէ:

4. Իրաւունք՝ ունեցած է օրհնեալ յիշա-  
տակի Hüb schmann, Arm. Gr. 432 որ համեմա-  
տութիւնը դուք (-ու)։ յան։ քրիչ, լաս-  
հօրդուն, հըգ։ gersta „Gerste“ պատճով չէ  
իրեն ճայնեած պատճառաւ։ ես դուք-ն պարզութեան կը բացարեմ (\*զարեթ) լոյց պատճանազ (բանջար)։  
մը նիշանակութեամբ առ ոկր. անդ (i) զար, ա. Walde s. v. արին, չման, հայ. դուք-եալ, \*դուք-ն-զար, առ առաջ. arpa su:

Այս առց գույք նպաստ հայեւն փոխ  
առնեած է, հմատ. -ը-թիւար, -ըբ-շու, -ըբ-իկ  
(կառ. ը-թիւ-իկ), -ըբ որ իր գոյ. \*պող ձեռալ,  
հմատ, -ըբ, -ըբ եւ բարդութեանց = ոլ \*պող-  
կու-ի իրաւաճար:

5. կառանք ունի Holger Pedersen KZ.  
39, 426 (§ 50), որ պիտի էլ սկզբու արմա-  
շղոն-8 էր՝ ևս կը համեմատէ հոն հայ. բառի  
հետ իր. *in-in-scann* “սկիզբ”, բառը ես հայ.  
բառ է հիմքու. *cinim* “օրիոր” եւալի դէմ կը  
սկրի միացնել, որուն վրայ ա. Solmsen KZ.  
34, 69.

zutrauen darf, ob die von Ihnen mit Pedersen angesetzte Grundform *'sgēns* zulässig ist. Ist das der Fall, so scheint mir die vorgeschlagene Zusammenstellung mit ir. *cim*, slav. *na-vř-ěng* etc. kaum einer Schwierigkeit zu begegnen, der Wechsel von anlaut. *s* + Kons. und blossem Konsonant hat ja Parallelen genug, ebenso die Wurzelerweiterung von *s* (*tens* neben *ten-udgl.*), auffällig bliebe mir die Dehnstufe ē im Armen. neben regulärer Schwundstufe im Slavischen, Vollstufe im Keltischen".

19 Heinrich Zimmer pr. cinim tu intin-  
scann- $\phi$  juarwabberp- $\theta$ -baan qraaj qe qrt $\phi$  p $\delta$   
(Halensee bei Berlin, 17 6<sup>th</sup> November 1907):

„Altir. *cinim* „*orior*“ und *intin-scann* „*inceptus*“ (*intinscana* „*incipit*“ etc. Zeuss, Gramm. Celt. Zweite Ausg., § 881) haben nichts miteinander zu tun. Im Namen *intinscann* liegen die Praepos. *intin* und eine Wurzel *sken* „springen“ vor; *altir. scenn* (aus *scen-men*) „Sprung“ und weitergebildet *altir. scand* „springen“ (Fick-Stockes 2, 307), gehören also mit *intinscann* in weiterem Sinne zu lat. *scando, descendō*. Es bedeutet also *intinscanaim* „ich springe“ – gebege mich an etwas heran, *incipio aliquid*“.

33.

Հայ. տեսէլ եւ հեկալ. \*desi-ն որմ.ին  
ընդարձակեալ \*deki ձեւը կը ներկայացնեն, որմ  
կը տեսնեմ, որ բան արմ.ը \*dekei եր:

Հայ-ի մեջ -եւ վրեշտարութիւնը նաևա  
դական նշանակութիւն ընդունեած է:

1. Հայ. հաւատաց, հաւատվող կազ ամի հաւատաց-  
թէ աշ - թօնեհածումոս «որ ինչ զի՞նը աշխի և  
ծառական» 1

Հայ. տեսիլ ալ միայն մէկ երեսըթ է, որդէիւ թռչնոյ մ'անունն, որ նուզպակնաները մանաւանդ կը սիրելը գործածել էւ հովիւ, իբր սարկան ալ, ամենանուազ էւ:

2. Հայ. իսիլ այսպէս \*glakthi-ն հոգեր. ձեւեն ե բառ իս, որ \*կաթին կաթի մը, յետց իսիլ ընդհանրապէս, հման, յուն, յալա, յալաշօս. \*կաթն. շախտօֆայօս \*կաթնակեր, լատ. lac (Walde 316). Հայ.-ի մէջ \*glakthi-նն եղաւ \*klakthi և անէ անձնանութեամբ առաջ \*klakthi և յետց նորէն, անձնանութեամբ իմիլ:

3. Այսպէս ինըն, (ի-նին) բառն սուսպարանութիւնն ալ մի եւ նոյն ժամանակ զարտաստ է: Բառը ն արմ. և միայն էն (ինին) բառին եւ \*glakthi-նն է առաջ ի-ի իսիլ բառին աղքեցթեամբ տափ:

4. Խնդիրն տեսած ենք, հայ. ին միջին վանդին հոգեր. ի-էն է, որ \*ուզ. օ էն է նզան) \*մա-ին տաշն եւ այսպէս խօսէ \*օփիւ-էն, հման սոխէ \*սիխէ, \*ու(օ)-մա-էն է ու յահ. (ժ) օրաւ, անձնանու բայ շնորհ հայ. \*ի(ն) եւ յուն. (ժ)օ-ով, խաչջամաս \*խաչ հոգեր. կախի գյու-էն եկած ըլլարգ: Հայ. ի-ին կրողական անձնակութիւնն ալ, իբր երկրորդական անէ ծագած է:

Այսպէս հայ. սունդ ալ, իբր միջին բայ (medium) կ-որ = հոգեր. ու-շծծ-ս (առ. sed-) գյու-էն է \*ու-շծծ-յո-մա-էն թույլ \*ինդիւ-էն (հման յուն, ուրեքը գիտուր, նեւ), ներ դյու-էն = թօն շնին առջեւ նոյն, (հման. երէլն) եւ ի-էն, (հման խօսի նոտին, իմիլ, վարդակ երեւին միջին բայերը) իսկ ի-ի վայ, հման բան հայ. ներէն յուն, ուրեքը թերզին եւպայի:

Հոս յիշուած երեւիս ան առենք յուն. որքառ-ով (Meillet MSL, 7, 165), պիտիս կազ ուրի, որ \*որքուս, իբր դյու. = հայ. \*տեր դյու. ի համապատասխանէ եւ երեւիս \*(թ)rep(օ)y(օ)տ (ai) էր:

4. Ըստ իս եւ Pedersen-ի ալ, ինչպէս մնաք անկախ իրարմէ գտած ենք, յուն. ընդհին կազ ունք հայ. սունդ հոգ (ընդէւմ) Brugmann-ին (Lidén-ի). Իբր միջին բայն սունդ սունդ մաս պատճեն ու այլակերպարամբ: \*(օ)սոն(ա)յ(օ)մ(ա) էն յունաջ եկած է (յուն. նոյն ձեւն \*սունդ պատճեն էր):

5. Խնդիրն հայ. ընօնդ բայ Bugge-ի IF 1, 43 հ հուն. \*genetlos genetros-ի կը համապատասխանէ, (հման. լատ. genetrix, ուն. Genetrix, յուն. γενετήρ) նոյնպէս է առ սունդ մէջ (հման. նոն-լու) հոգերը թե, և հայուը \*skh-ի-ին համապատասխանելով:

6. եղ. ուզ. հոլովին հայ.-ի մէջ բանի մը անդամ ուրիշ հնի հոլովիր կը ծածկէ իրեն շարքի մէջ, զ. օ. որն = հոգերը. \*pôdm, յուն. πόδα, որ եղաւ և արմ. մը, ինչպէս այն որոն հոգեր. եղ. ուզ. ուզ-ը տէնի եր, բայց եղ. սեւան օկ-ոն ըլլարգ: այն եղ. սեւան այն ձեւալ եղաւ եղ. ուզզ. հոլովի:

Ըստանելութեան ուն վերջաւորութիւնն ալ (թաշուն) հոգեր. \*ont-օս եղ. սեւան ձեւն

եր, հման. յուն.-այ, օնուօս: Որ Մասկ-ն առաջ յոդն. հայց. հոլովի եր, որ վերջաւորութեանն (Երէն) կը տեսնուի:

### 34.

1. Խնդիրն Lidén, Arm. Stud. էջ 113 հետեւ. մեծ յաջողութեամբ ցոյց տուած է, հայ. նոր եւ յուն. ու(յ)արօս \*ոոր,-էն հայ.-ի համար ու \*ոուշ-րօս նման մըն հոգերներուն է, բայց հայ.-ի մէջ նորէն նոր, ալ կայ, որտե կը տեսնեմ, որ սառա սունդ եւ սունդ ալ կային, հման. \*սունդի վայ յուն. նէ(ս)օս, լատ. noou-s, սկր. նաւա-s, չեկու-ուն, հման. noas \*նոր, եւ հայ. \*սունդի վայ Երէն ուսու+ = \*հլուօվոլուս ուբերի մատ († Hübschmann, Arm. Gr. 424). Հայ. նոր եւ սունդ ալ կայսարն խանուածն է նորուի:

2. Հայ. Ասուութ բառն հիմայ (\*օ)-ու(յ) դու-ութ-էն կը բացատրեմ, հուն-էն առ համանէն, հասուն ձգելով, որ հն չէ ունեցած առաջ, հման. սկր. օք-ոնն կը հասանէն:

3. Հայ. Հուն-է \*dhy-or-iyos-էն եկած ըլլարշ միջ-ն է իրեն արմ. և առ դիակայ \*դիեր (sauge), հայ. բէ-ն-ը, ու-ու բոյւ-էն, բոյւ-էն եւայլ, Երէն իբր „Säuge-tier“ \*դիեր (մաս-սունդ):

4. Հայ. բոյւ-ը եղ. սեւա-ի մէջ բոյւ-ը ըլլարշ \*վիդիյնս-էն երուն \*բոյւ, եղ. ուղղի մէջ ու-այնը բոյւ-ը-ի մէջ նորէն է:

վիհար. \*բոյւ-ը-ի նման ձեւեր կան կան. յուն. մէջ, հման թանը թանը = հոգեր. \*ցից-րն-ս (սկր. ալ գոր-է ա. gravis Walde 275) եւայլն:

Հայ. ծոն-է թ-է-ը-ի նման է, եղ. սեւա-ի մէջ ծոն-էն ունենալով \*ցից-րն-էն, բայ Pedersen-ի (KZ 38) առ ծոնին: իրաւամբ արան-հայ. deandrade էն (\*ծոնտրած էն) ալ „սի տրակտից“ է առ ու ծոն-որի:

5. Հայ. ոյն, ո-նէրի մատ (Բարդուպանեան լF 14, 58 հուն-է): կայ նաև ուն-է ունօն, (մուր-սունդ-էն), ուր սունդ \*օ(յ)ան-էն է յանարէն սոնի \*սունդ:

6. Խնդիրն Spr. Abb. 2, 161 բած եմ, հայ. իս (այ) հոգեր. ց-ցիցօս-էն է առ ազն. շաբե աղորի, հա. կոյֆա, «eintauchen» արմ. պառս. Չունե, բէր- երգեւն «ersticken» յուն. թառտա, տառեւ, տառեւ ան-թառտիւ թառտիւ յանարէն առ թառտա (Prellwitz s. v. թառտա):

### 35.

1. Խնդիրն Pedersen KZ. 39, 342 (§ 9) միշտ կ'ըսէ, արխ. հայ. նեղու-ը իւսու-ը-ի նոր է առ թէրեմ: Կետարբերական է, որ հոս կ-որ ձայները

1. Հայ. եղ. ես ալ Spr. Abb. 2, 157 բած. ցոսս-ի հոս համաստած եմ, ինչպէս մեռ անկախ ինձ Pedersen ալ KZ. 38, 198: Brugmann IF (հաս. 22 պահ 5) կը կարէ, որ այս համաստած թէրէն բացաւածն ապահով էն:

արեւոս փոխած են իրենց տեղը, որ շունչն բառին սկիզբ մնացած է, բայց լ-ն նեղուրի մի եւ նոյն ժամանակ թ' է՛տեմ-ի հին արտասանութեան է-ով վկան մնացած, հմտ. այս նկատմամբ ո. Է-բայ (արտան-հայ. ձեռքբար, որ թին հնչման մէջ պահան է հոգո-բարի (ձաւապահ) բառին հին (քրաբար) արտասանութիւնը, հայ. նոն-որոնք-ուին աննմանութեամբ նորակէ ձեռք թ' օրինակ եւ դու աշխարհաբարի մէջ:

2. Հայ. ուրու նախբին հոս միշտած որու-ու-առանձնանիւ բառին մէջ ուր "ացրօս դոյ, էն ծագած է, որոն այսինքն բուռ-ը, "drausseen" ըլլալիվ, աս-ալ "Aussprache" նշանակող այս բառի մէջ ուրու = "ացրօն-ի կը շնչմակուի, ինչ-պէս բուռ-ը ալ բուռ-ը (բոյ-էն ծագած է,

3. Հայ. լոյ (ա-ը) հնդեւր կենցօք (> \*կուզօք) էն սին ենել զի տեղ կո-ով է, իսկ լ-ոյ Կուզօքու > նիկօչո էր. Յուն.-ի մէջ լեռնէ: "պայծառ, լուսառ, սպիտակ", \*կուկ-էն է եւ պիտամնայնիւ շեշտն -օչ-ի կայ ունի, իսկ լեռօս ֲենքնա ստեռնեմնը", ու-ն շեշտած ած վանի մէջ ունի. Յայսկեն լեռնօք, \*լսուն-ի տեղ շեշտի մէջ էլաքօք կ' կութեւ, դիւրաշարդ Պեղի թեթեւ ըլլան-էն էն եւայն ածականներս վերջ շեշտուած ձեւը կը ցուցնէ, որ յատիկասն միայն \*չսկ արմատածեւթոյլ կու տայ, և լս-էն տեղ Յ ունենաց լի որմ-ուգ:

Պատման այս էրեւայթին նորա մէջն այ մնառելու է, որ ըս շեշտ շունեցող վանկի մէջն ուրիշ անդամ ալ կը գտնուի, ուր ըս (ուրիշ ծար-մանք) իրեն տեղն էր, զ. օ. ըլրուն-ի մէջ \*պէ-ար-էն (ըս Lidénի Arm. Stud. 107). Հման. դեւ յուն. սծն. սծն. "պրդ" (գ. Made, Փա. ver.) և պ-ը-մլ-էն առ էլնա, հայ. էւ-ու-ը, (հմտ. Prellwitz առ. տպ. 107, Meillet MSL. 8, 163) \*վել արմ.-էն (ա. Walde 688 ս. թ տօն): Յուն. սծն. "տառապ", \*էնոյ-ի Բան-էն (հմտ. էնոյ) շշան էնլի-ին պպ-եան տակ փոխէն է:

4. Հայ. ուրութեմ, ո-ի մէջ պարուն-ի ձեւով ներկայ է նաեւ արան-հայ-ի մէջ, հմտ. զորութ է լորնա (badrada է հարձան), վերին բառին նշանակութեար զորուն-ի ըլլալիվ Այս ոն ան ատենել գործածուած էր, ուր տղաներ ալ ներկայ էին եւ այսպէս ազտո չեր բան մէ իսկուն եւ նոցա առջեւ ծածուկ մազու համար պատ-կերպ նշանակած են զայ: ըսկով, "պատահանը բեկալ է:

5. Հայ. իսր՝ բառանորդ ալեր եւ ջոյ-էն փոխ տան. է տ. համար "զանգուած, ալիւ նառ-նեալ ընդ ջոյոյ ձայնառոները ա. բառին աւ-լուն-ը "շաբաթ", ին պպ-եան տակ ուսուն ըն-դունելով հայ. բառին (ը) եւ ո-ի տեղ:

6. Հայ. ի-ու "ձէթ", էն նորակէս փոխ տան. է ա. ի-ու "ձէթ, ճարպ", հմտ. ա. ի-ու-լուն-է օծանել իւղով, ճարպով:

(Ըստանուիլ): զորութ ԲԱՐՈՒՊԱՂԱՆԵՐԻ

## ՊԱՑՍԱԿԱՆ

ԱՐԱՋԻՆ ՈՒՐՈՒՑՈՅԻ Ք ԵՒ ԱՐՈՐԵՐԻ

Ա. Աղյուսակաց Բ. ի ուշամուկ Արամէի գեմ: (Ըստանու-նիւն-է):

Ես չունենալով այլեւս Նրամէին ձերբա-կալել եւ չվստահանալով մոնիլ թշամու լեռ-նախիս երկուի խոզքերը, Սաղմանասար՝ շրապչար պատօնելով Երզակունի բնակիշներն բարձրա-ցաւ իր իս ի ա լըսուը, երեւի թինգեօլ-դաղի արեւելեան կամ Հարաւ-արեւելեան լանջի բար-ձրամիւներց մէկը, ուր նա իւր շահատակու-թեանց միշտակը քարածայոի վերայ անմա-հացնել տուեց: Եյստեղից նա չուեց ամենայն հաւանութեամբ արեւելեան ուզգութեամբ եւ աւերեց Արամալի նորա շրջակայ գիւղբով հանդերձ: Այս քաղաքը, որ՝ ինչպէս անունը ցոյց է տալիս երեւի Արամէն էր հիմնել կամ վերա-շինել, պէտք է Երզակունից շատ հեռի գտա-նուէր, Ալաշկերտի, Մանծկիրտի (Մելազկերտի) եւ Գամանոցի մէջ: Հազին թէ մնկ հիմք ունե-նայինք հնառաւոր Արմակրամ գոնինել այս ու-րարտեան քաղաքի հնտքերը, չնայելով անուան հրապուրիչ նմանութեանը. Զան զի օւ և եր-կիւր, ուր ազա չուեց Սաղմանասար, Արմէցց ծովին ծու էր, նորանից անմիշապէս հիւսիս կամ հրափսա-արեւելը: Հարուեակելով իւր արշա-ւանը այստեղից նա սիցաւո յիշեալ ծովը երեւի նորշենի, Արմէցի կամ Հայդար-բաղն մատելը: Այս նա ըստ իւր սովորութեան քարի վերայ միշտակց իւր յաղթութիւնները Բա-նակը վեցնելով նա չուեց "ծովի ափից ո Գիւղ- զան երկիրը, որ կը ձգէր Արմիոյ ծովից հիւ-սիս-արեւելուաք, այս Դիմանի տարածութեան վերայ: Գիւղանի իշխուն Ա ս ա ո ւ ընդասա լեալ նորան հարուստ տուրքով. Սաղմանասար այստեղ եւս կանգնեցրեց իւր պատկերը եւ կրկնեց անիրի երկրում իւր կատարած գործերը: Անցնելով Աղքակ նա մոտա՛ հաւանօրէն Զար-գետի ափերով. Զուլամերկի վերայով դարձեալ խուրուցիս եւ ասպատակց ապաստը Կակիան երկիրը:

Այս երկրորդ արշաւանքը Արամէի գեմ թէեւ պակեց Սաղմանասար զէնքը ժամանա- կաւոր աջզար թեամբ, սակայն չիրագործեց նորա գլխար նպատակը՝ վեր գնել Արամէի իշխու-նութեանը նախեան ծովի ափերին: Արամէն ապրեցաւ փախտամբ տամց զդալի կորստի, թողնելով իւր երկու քաղաքները թշամու

